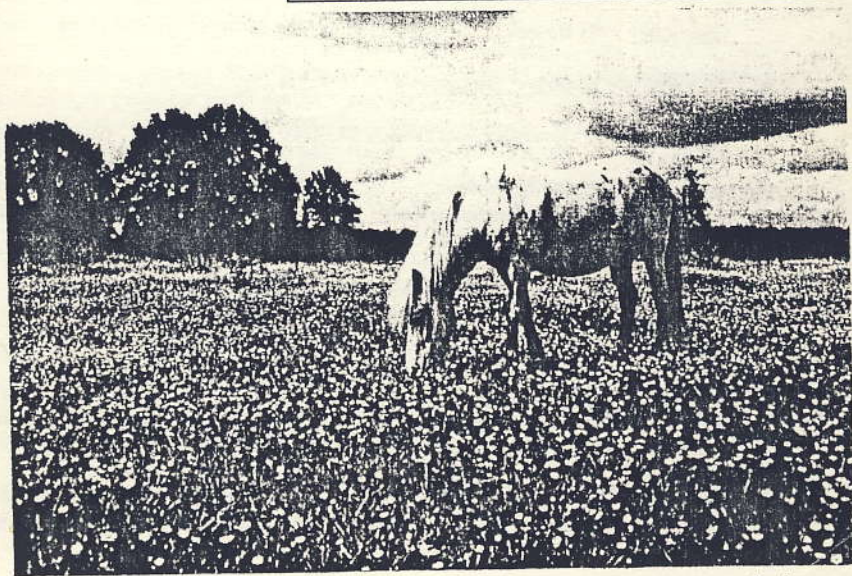
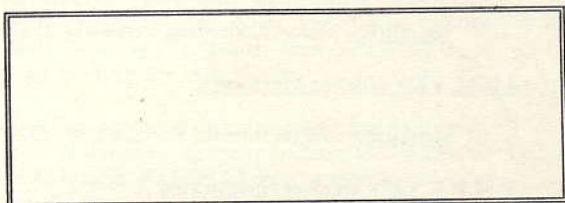

't Bieteutje

Driemaandelijks tijdschrift van
NATUURWERKGROEP MARKVALLEI
Jaargang 18 nr. 1 : jan. - febr. - maart 1999

Het paard 'White' in het wielewaalreservaat 'Halsche-Beemden'

Afgiftekantoor : 2320 Hoogstraten

V.U. : Wim Verschraegen, Minderhoutsestraat 125, 2322 Minderhout

Colofon

't Bieteutje is het kwartaalblad van **NATUURWERK GROEP MARKVALLEI**.

Deze werkgroep vormt de koepel van de volgende verenigingen :

* NATUURRESERVATEN VZW	afdeling RIJKEVORSEL-HOOGSTRATEN
* WIELEWAAL VZW	afdeling MARKVALLEI
* J.N.M. VZW	afdeling MARKVALLEI
* V.M.P.A. VZW	afdeling HOOGSTRATEN
* V.M.P.A. VZW	afdeling 'DE KLAMPER' RIJKEVORSEL

Natuurwerkgroep Markvallei

coördinator : Jef Leestmans, 's Boschstraat 17, 2320 HOOGSTRATEN, 03/314.60.14

Natuurreservaten VZW afdeling Rijkevorsel-Hoogstraten

voorzitter : Dimitri Van Pelt, Moerstraat 48, 2320 HOOGSTRATEN, 03/314.35.14

Wielewaal VZW afdeling Markvallei

voorzitter : Marcel Adriaensen, Venneweg 2, 2321 MEER, 03/315.90.40

J.N.M. VZW afdeling Markvallei

voorzitter : Ingrid Brosens, Kerkstraat 48, 2328 MEERLE, 03/315.74.41

V.M.P.A. VZW afdeling Hoogstraten

voorzitter : Ria Boeren, Lage Rooy 23 H, 2328 MEERLE, 03/315.40.53

V.M.P.A. VZW 'De Klamper' Rijkevorsel

voorzitter : Jos Vanneylen, Kievitsheide 54, 2310 RIJKEVORSEL, 03/312.14.76

<u>Conservators</u> : De Halsche Beemden :	Tom Verschraegen
Jan-Spannenburgmuseum :	Jos Vosselmans, Hal 14, 2322 MINDERHOUT, 03/315.76.26

Hoofredactie en V.U. Bieteutje : Wim Verschraegen, Minderhoutsestraat 125, 2322 MINDERHOUT
03/314.67.25

Contactpersonen werkgroepen :

V.W.G. : Bart Hoeymans (03/314.48.48)	P.W.G. : Jack Govaerts (03/315.71.85)
A.R.W.G. : Tom Verschraegen (03/314.67.25)	V.B.W.G. : Wim Verschraegen (03/314.67.25)
Z.W.G. : Dimitri Van Pelt (03/314.35.14)	Pi.W.G. : Marlous Peynenborg (03/313.00.41)

Leden van V.M.P.A. en van andere N.R., W.W.- en J.N.M.-afdelingen kunnen zich abonneren op het Bieteutje door overmaking van **150 BEF** op rek.nr. 646-2203020-67 onv. 't Bieteutje, Minderhoutsestraat 125, 2322 MINDERHOUT met vermelding van 't Bieteutje 1999.

Reservatenfonds Hoogstraten

035-1758415-40

Voorwoord

Met dit eerste bieteutje van 1999 blikken we even terug op enkele belangrijke gebeurtenissen in 1998. Het was in 1998 een groots jaar voor het Hoogstraats natuurrampatrimonium. Niet enkel het wiewaalsreservaat 'de Halsche-Beemden' werd uitgebreid, ook langs de Mark werden de eerste aankopen gedaan (in kader van *PLAN PIMPERNEL*). Ook door de afdeling Natuur van de Vlaamse Gemeenschap werd er heel wat bijgekocht. Hiervoor verwijzen we graag naar het artikel in deze bieteut.

Binnen de J.N.M. is er een bestuurswissel gebeurd. Ingrid Brosens is de nieuwe voorzitter en wordt bijgestaan door Bart Hoeymans als secretaris en Geert Brosens als penningmeester. De J.N.M. heeft in 1998 een succesvolle cursus 'sporen speuren' georganiseerd. Hierbij werd o.a. een permanente tentoonstelling gemaakt in het Jan Spannenburgmuseum.

De werkgroepen hebben in 1998 niet stilgezeten. Na de planteninventarisatie van de PlantenWerkGroep in 1997 (in het kader van het ruilverkavelingsonderzoek Rijkvorschel-Wortel), gaf Jack (de voorzitter van de PWG) een wandelfolder uit met floristisch interessante gebiedjes in onze buurt. Een succesformule, want van ver buiten onze gemeentegrenzen kwamen de geïnteresseerden af. Een verslag hiervan vindt u in dit blaadje.

De V.W.G. (VogelWerkGroep) is in 1998 verder gegaan met de inventarisatie van de steenuil. Na 2 jaar hebben we Hoogstraten volledig geïnventariseerd op het voorkomen van de steenuil en de bosuil. Een verslag staat eveneens in dit blaadje. In 1999 zal deze werkgroep zich gaan bezighouden met het verspreidingsonderzoek van veldleeuwrik, geelgors en grutto en zullen zij de controle van de broedende weidevogels in de landbouwgebieden op zich nemen. Deze controle verloopt in samenwerking met het stadsbestuur die hiervoor een subsidieregeling heeft uitgewerkt. Naar jaarlijkse gewoonte worden tijdens de wintermaanden de waterwildtellingen gehouden en dit aan de Mark, de Mosten en de E10-put. De topper voor onze vogelwerkgroep blijft natuurlijk het trektellen onder leiding van Zjef. Meer dan 199 uren werd er op de Hees naar vogels gespeurd (*en ook wel wat leut getapt, mvdv*). Hierover vindt u meer in dit bieteutje.

De Z.W.G. (ZoogdierenWerkGroep) onderzocht de verspreiding van alle zoogdieren en zal ook in 1999 hiermee verder gaan. Dit in het kader van de verspreidingsatlas voor Vlaanderen welke in 2001 zal verschijnen. Het jaarverslag van 1998 zal in het volgende bieteutje gepubliceerd worden.

De V.B.W.G. (Vieze BeestjesWerkGroep of werkgroep ongewervelden) heeft in 1998 ook niet stilgezeten. Hun verslag staat eveneens in dit blaadje. In 1999 zullen zij zich gaan bezighouden met dag-en nachtvinders, sprinkhanen en krekels, libellen, spinnen, loopkevers, lieveheersbeestjes en angeldragende vliesvleugeligen.

Verder wensen we u nog aangename eindejaarsfeesten en een prettig 1999 toe.

Wim en Tom Verschraegen

Reservatennieuws 1998: aankopen in vijfde vitesse !

Nog nooit konden we zoveel grond aankopen als dit jaar. De ontembare aankoopdrift van Zjef heeft 'onze' Halsche Beemden nu ook uitgebreid met ronduit prachtige broekbosjes met slanke sleuteltjes, massa's muskuskruid en anemoontjes. Wanneer we de aankopen van de Afdeling Natuur optellen bij die van de Wielewaal, dan is ondertussen aan Het Merkske te Minderhout 17.5 ha aangekocht. En de aankoopstroom blijft aanhouden.

Wat geschiedenis ?

De bescherming van de Vallei van het Merkske aan de Belgische zijde heeft lang op zich laten wachten. Toen het Nederlandse Staatsbosbeheer al 60 ha in beheer had, bleef de bescherming aan de Belgische zijde nog steeds beperkt tot een hoop dikke, wetenschappelijke studies die concludeerden dat er dringend reservaatgrond aangekocht moest worden. (Wat zijn we toch zonder deze geleerde mensen !)

Onze eerste aankoop in 1990 was een voorschoot groot (De Kleinen Beemd). En de aankopen van de daaropvolgende jaren liepen maar traagjes aan. Hoe de trein dan toch ineens in gang getrokken is, moeten we zoeken bij de mensen van het Ecologisch Impulsgebied Turnhouts Vennengebied (Afdeling Natuur). Door het aanschrijven van alle eigenaars van grond langs het Merkske, werden meerdere mensen bereid gevonden tot verkoop. En niet enkel binnen het aankoopgebied van de Vlaamse Gemeenschap, ook in onze aankoop sfeer kregen de mensen de neiging tot verkopen. Als de trein zo nog een paar jaartjes blijft voortbollen kunnen de Nederlanders met plezier over de grens kijken en durven wij ook wat beter over het Merkske heen kijken!

Wie zal dat betalen ?

De boekhouders onder ons zullen zich deze vraag zeker stellen. En je mag gerust zijn: er zal niet tussen het volgende bieteutje een vaalrood overschrijfformulier zitten, met daarop de vriendelijke vraag om een luttele tienduizend BEF per gezin te storten ! Op financieel vlak zitten we met onze Wielewaalafdeling nog steeds goed door het legaat Raoul en Margaretha Kok-Krahé van de Koning Boudewijnstichting. Voor de mensen die zich de vorige bieteutjes al niet zo goed meer herinneren: een korte herhaling.

De Koning Boudewijnstichting beheert sinds drie jaar een *legaat van Raoul en Margaretha Kok-Krahé*. Dit niet onaanzienlijke nalatenschap werd belegd en de interesten moeten jaarlijks besteed worden aan een 'grensoverschrijdend natuurontwikkelingsproject'. Voor de keuze van het projectgebied mochten de drie terreinbeherende natuurverenigingen (Natuurreservaten vzw, De Wielewaal en de Stichting Limburgs Landschap) hun voorstellen doen. De Vallei van het Merkske die in het natuurbeheersmidden zo wat een begrip is, werd geselecteerd en we mochten vorig jaar rekenen op een steun van een kleine anderhalf miljoen frank. Dit geeft een natuurvereniging heel wat meer armslag en bovendien wordt het geld daadwerkelijk in waardevol en duurzaam natuurbehoud omgezet. De begeleidingscommissie van het legaat was dan ook tevreden van het bestede geld. Vandaar dat ook dit jaar anderhalf miljoen frank wordt geschonken aan onze reservaatwerking en ... ook de volgende jaren maken we kans op dit geld, zolang we het geld besteden volgens de omschrijving van het legaat.

Het fonds Raoul en Margaretha Kok-Krahé OOK VOOR HET PLAN PIMPERNEL

Dit najaar werd aan de begeleidingscommissie van het Legaat Raoul en Margaretha Kok-Krahé het Plan Pimpernel voorgesteld. Dit ambitieus, maar realistisch natuurontwikkelingsproject langs de Mark, wil de Natuurontwikkelingsgebieden langs de Mark te Galder (Natuurmonumenten) terug 'ecologisch' verbinden met de vallei van het Merkske en de Noordermark.

Dit project dat zeker een internationaal tintje heeft – je komt niet zo snel een project tegen waar gronden van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de Afdeling Natuur, de Wielewaal en Natuurreservaten vzw aaneengeschakeld worden – werd positief onthaald door de begeleidingscommissie, waardoor we de gelden van het legaat ook kunnen investeren voor het verwerven van stapstenen langs de Mark.

EERSTE STAPSTEEN LANGS DE MARK IS GELEGD !

In het Plan Pimpernel wordt gestreefd naar een 'parelsnoer' van natuurgebieden langs de Mark. De mooiste parel is zeker de *oude Markmeander* te Meersel-Dreef die beheerd wordt door de Afdeling Natuur. Honderden planten van de grote pimpernel doen hier de wenkbrouwen van passerende fietsers fronsen. En naast deze zijn er nog vier oude meanders die beheerd worden door de Afdeling Natuur (o.a. Bartje). Een andere zeer mooie schakel is gelegen op het '*goed van Dupret*' achter de paters van Meersel-Dreef. Zoals ook in alle folders vermeld wordt, is dit een reservaatgebied van Natuurreservaten vzw. Helaas werd dit de laatste tien jaar niet meer beheerd. Helaas, want naast een groot hoogveengebied, liggen hier ook mooie beemden langs de Mark. Pimpernel, blauwe knoop en adderwortel, sluimeren nog tussen de verruigde vegetatie, maar het is hoog tijd dat deze beemden in ere hersteld worden. Enkele telefoontjes en een afspraak met de eigenaar kunnen volstaan om dit gebied terug in beheer te krijgen.

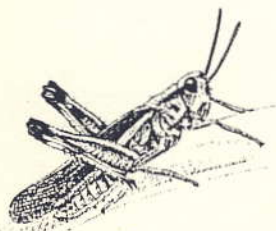
Het parelsnoer langs de Mark is dus voorlopig meer snoer dan parel, hoewel deze laatste wel van extreem hoge kwaliteit zijn. Deze zomer konden we een nieuw weiland aankopen ter hoogte van *Frankenberg* (Meer). Op een eerder toevallige manier kregen we dit perceel in onze handen, maar de eerste inspectie van het terrein was veelbelovend. Aan de randen van het raaigrasland vonden we interessante hooilandplanten, dotterbloemen in de gracht én jawel ook grote pimpernel, enkele jaartjes maaien en het hooiland kleurt in de zomer zwartrood van de pimpernelhoofdjes.

De eerste schakel is gelegd. De gronden die op korte afstand van de Mark liggen, lijken op het eerste zicht allemaal geschikt voor natuurontwikkeling in de richting van een pimpernelhooiland. Misschien kunnen we wel particulieren vinden die willen meewerken aan de natuurontwikkeling in de Markvallei.

Een groene jongen moet blijven dromen van grote natuurgebieden, ook in het Vlaanderen van vandaag en zeker over de landsgrenzen heen.

We zijn eens benieuwd of de MOERASSPRINKHAAN, die we in Hoogstraten alleen nog maar op de Oude Markmeander vonden, terug uit zijn isolement gehaald wordt.

Ik geloof van wel.

Tom Verschraegen
Conservator Halsche Beemden

Moerassprinkhaan

EINDE VAN HET VERHAAL?

Natuurlijk niet, indien we ons beperken tot het grondgebied van de Stad Hoogstraten is de oppervlakte natuurreservaat in bezit van de Wielewaal en de Afdeling Natuur nu reeds opgelopen tot 135 ha.

Is de schrijver nu aan het dromen. Neen het is wel een deel van zijn droom. Zoals gezegd ligt eraan het Merkske reeds 17.5 ha natuurreservaat. Waarvan 7.5 ha eigendom van de Wielewaal en de rest van de afdeling Natuur.

Maar ook in Wortel-Kolonie is er 78ha 44a reservaat bijgekomen, de hele blok Bootjesven en de bossen oostelijk tot in de vallei van het Merkske. Niet alleen in het oosten grenst dit aan het Merkske maar ook het noorden, langs de gronden van Staatsbosbeheer grenst het binnenkort tot aan de Halsche Beemden.

Goede rekenaars zeggen natuurlijk direct hélabá ik kom nog 38 ha tekort en gelijk heeft hij/zij. De E19 vijver met weilanden is nog eens 29.5 ha en de resterende 8.5 ha liggen aan de Mark in de oude markmeanders te Meer, Meersel-Dreef.

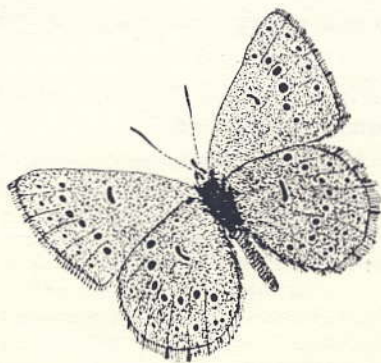
Is dit nu het einde ? Neen want er staat nog heel wat op stapel : de Wielewaal blijft actief in de vallei van het Merkske maar vooral ook naar de stapstenen. De afdeling Natuur is bezig de resterende natuurgronden in de vallei van het Merkske op te kopen en zal dit stroomopwaarts Baarle-Brug kunnen realiseren met behulp van de Ruilverkaveling, jawel de ruilverkaveling. Ter hoogte van Groot-Eysel wil de afdeling Natuur alle gronden verwerven tussen de Mark en de Meerlse Bergen.

Ook Natuurreservaten vzw zit niet stil, den Dré is reeds lang bezig om het goed van Dupret (zie hierboven) in beheer te krijgen en zal daar eerstdaags ook in lukken.

Is dit alles?

Neen want er is ook nog een Noord-zuid as waarbij onder impulsen van de afdeling Natuur een natuurcorridor wordt gemaakt van Lille tot in Ulvenhout.

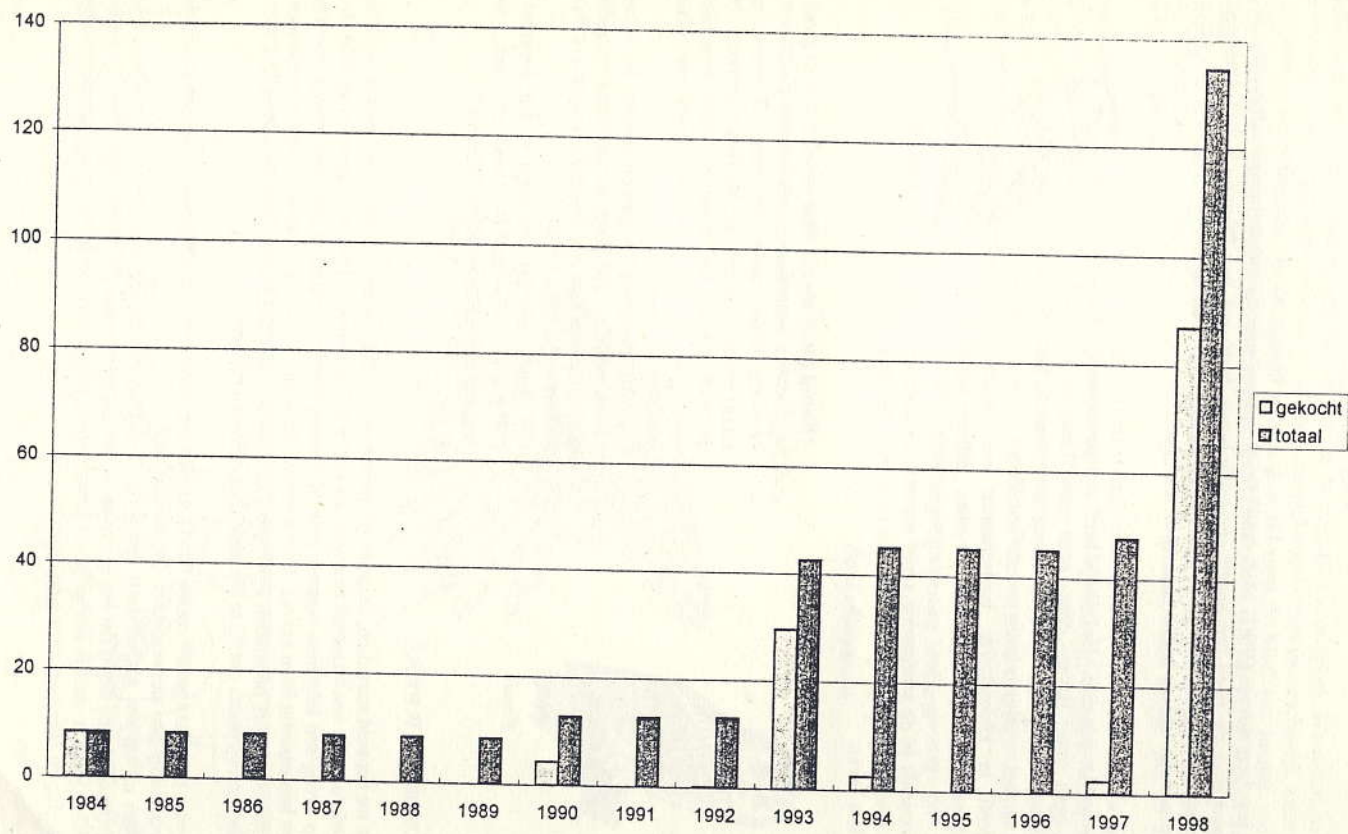
Begin uw tent maar al te pakken want op één dag zal je niet meer langs onze reservaten geraken.

Jef Leestmans
Natuurwachter

Pimpernelblauwtje

Aantal oppervlakte Reservaat

RESULTATEN VAN DE STEEN- EN BOSUILINVENTARISATIE

1997 - 1998

Twee jaar lang zijn we (VWG Markvallei) bezig geweest met het inventariseren en verzamelen van gegevens over de steen- en bosuil om zo te weten te komen hoe het met deze dieren gaat in Hoogstraten. Maar voor we verder gaan over de manier van inventariseren, wil ik jullie het genoegen niet ontnemen om deze 2 soorten eens te beschrijven.

***Steenuil** (*Athene noctua*): het is onze kleinste uil (22 cm en kleiner dan een duif.) Het diertje heeft een korte staart, gele ogen met boven deze ogen een forse witte wenkbrauwstreep welke hem een streng uiterlijk geeft. De kleur van het vogeltje is bruin met witte vlekken. Hij leeft in kleinschalige landschappen met weiden, houtkanten, knotbomen of een vervallen stalletje (daar vindt hij genoeg eten en nestgelegenheid.) Hij is voornamelijk in de schemering actief wanneer hij jaagt op grote insecten (zoals torren) of muizen en hij zijn blaffende roep laat horen.

Steenuil

Bosuil

***Bosuil** (*Strix aluco*): deze vogel is 2 x zo groot als het hiervoor besproken steenuiltje (40 à 42 cm). Hij heeft een grote ronde kop waarin 2 zwarte ogen staan, welke zo groot zijn als flinke kniekers. Deze uil heeft evenals het steenuiltje geen zogenaamde oorpluimen. De kleur van deze vogel is zeer variabel (van grijs tot roestbruin).

Hij leeft in bossen en parken waarin hij enkel 's nachts actief is. Hij jaagt er op kleine zoogdieren (beslaat 73 % van zijn voedsel), vogels (14 %) en kikkers en padden (13 %).

Het geluid van het mannetje is het kenmerkend OEHOE-OE.OE.OE.OEH. waarop het wijfje reageert met een kievitachtig "Kuwiet".

Hoe gingen we te werk ?

Voor we het veld introkken, kwamen we eerst met de VWG samen om ons in groepen te verdelen en om iedere groep een telgebied te geven. Zo waren er 2 groepen in 1997 en 3 groepen in 1998. Iedere groep kreeg een telgebied waarop zo'n 50 punten werden aangeduid (op deze plaats moesten de tellers hun cassette laten horen). Vooraleer we dan echt het veld in trokken, zorgden we ervoor dat we een radio (met opgeladen batterijen), een cassette met uilgeluiden, een vervoermiddel (fiets of wagen) en een plaats om bij te tanken en te ontdooien hadden.

Op ieder punt (aangeduid op de kaart) stopten we, lieten we het uilengeluid horen en wachtten we met spanning hun aanwezigheid (of afwezigheid) af.

Als een uil op een afspeelplaats aanwezig is, zal hij meestal op het geluid van zijn soortgenoot reageren omdat hij denkt dat het een rivaal is, die zijn territorium wil binnen dringen of zijn wijfje wil afpakken. Dus zo snel je een uil hoort terugroepen, stop je met het afspelen van de cassette om zo verstoring en eventueel verjaging tegen te gaan.

Wat zijn nu de resultaten van dit onderzoek?

Nu jullie weten hoe we te werk zijn gegaan, zal ik jullie de resultaten voorleggen. We weten nu met zekerheid dat er in Hoogstraten minimaal 37 koppels steenuil voorkomen (waarschijnlijk meer dan 40). De meeste waarnemingen van de steenuil werden gemaakt rond de Mark (ter hoogte van het fietspad, wat waarschijnlijk het aantal waarnemingen positief heeft doen uitslaan.) Hier hadden we 14 waarnemingen. Ook de weiden van den Aard, Engeleven en het Hemelrijk scoorden goed met 6 waarnemingen. Maxburg had 5 waarnemingen, Heerle en de buurt van de Halsche Beemden 9 en Wortel-Kolonie had er slechts 3. Lege plaatsen waren stroken rond beide kanten van de E-19 snelweg. (Een strook van ± 300 m.)

De bosuil deed het ook niet slecht met 11 roepende exemplaren. In Maxburg werden 2 exemplaren waargenomen en in de buurt van Heerle 7. Wortel-Kolonie was zwak met slechts 2 roepende exemplaren (hier moeten er volgens mij meer te vinden zijn.) Lege plaatsen: een grote bosuilloze streek tussen Maxburg en de verbinding van Heerle met Wortel-Kolonie. Maar ja hier werden dan weer vele steenuilen waargenomen.

Al bij al kunnen we stellen dat het nog niet zo slecht gaat met onze steen-en bosuilen.

Bart Hoeymans

Met dank aan degene die alle eer toekomen. (VWG Markvallei.)

Vogeltrektellingen 'De Hees' 1998

Over het algemeen was 1998 een goed jaar vooral te danken aan de veel ZW winden vanaf 10 oktober waardoor de vogels lager en dus zichtbaar vlogen. Onvergetelijk blijft 13 oktober met 22157 vogels waaronder 18279 koperwieken. Waarschijnlijk waren het er nog meer maar als je alleen staat te tellen dan kan je onmogelijk alles zien laat staan tellen.

Andere leuke dagen waren 18 oktober met 989 aalscholvers en 900 ganzen, 1 november met 3927 ganzen en 11 november met 2101 ganzen.
13 september met 8 bruine kiekendieven en 2 visarenden was natuurlijk ook niet te versmaden.

Korte bespreking van enkele soorten

Aalscholver een normaal "den Hees" jaar.

Blauwe Kiekendief een diepte punt slechts 1 ex.

Buizerd was eveneens een ramp slechts 127 ex. tegenover 325 verleden jaar. Dit is te meer opvallend daar een meer in de namiddag is geteld dan anders. Waarschijnlijk lieten de sterke zw winden geen mogelijkheid voor thermiek.

Europese Kanarie was met 3 ex. een nieuwe soort voor De Hees.

Gele Kwik was beter dan de twee vorige jaren maar zeker niet uitzonderlijk.

Goudplevier met 161 ex. trokken er zoveel door als de laatste 4 jaar samen.

Grauwe gans met 5580 ex. een top jaar. Ook na de telperiode bleef er ganzen trek.

IJsgors was met 4 ex. beter dan de ene van verleden jaar maar toch enkele minder dan normaal.

Keep eerder zwak, eind november was er nog een groep van 10.000 ex gezien in Denemarken.

Kievit schijnt de laatste jaren niet meer te willen doortrekken tijdens de telperiode, er was ook geen vorstperiode in de trek wat het lage aantal van 2560 kan verklaren. Wel waren er veel vogels in de buurt.

Geen enkele kleine wilde zwaan.

Kneu blijft achteruit gaan.

Kolgans : een nieuw record met 1060 ex.

Koperwiek een nieuw record met 27682 ex. een uitzonderlijk jaar maar om te vergelijken moeten we er toch mee rekening houden dat we al een paar jaar de topdag gemist hebben 15 oktober verleden jaar en 19 oktober? in 1992. Voor Koperwiek moet je elke dag tellen zeker als je weet dat zoals dit jaar 66% op één dag door trekt. Kramsvogel 7599 ex. dus een goed jaar, alhoewel een grote groep pleisterende vogels het tellen van doortrekkers moeilijk maakt.

7 pijlstaarten zorgden voor nog een nieuwe treksoort.

Geen enkele rode wouw dit jaar, volgens mijn email berichten zijn ze veel oostenlijker doorgetrokken met veel ex. in de Haute Savoie en Zwitserland.

Roek verminderd ook, tellen blijft echter moeilijk door de grote roekenkolonie.

Bijna even veel roodborsttapuiten dan zijzen 27 tegenover 28 wijst op veel roodborsttapuiten en weinig zijzen.

5 slechtvalken en 9 smellekens hebben de slechte resultaten van 1997 doen vergeten.

Veldleeuwrik alhoewel 3 maal meer dan verleden jaar toch een normaal jaar.

Vink een nieuw record jaar waarschijnlijk te danken aan zw winden in de trekperiode.

Witte Kwik blijft stijgen.

571 wulpen doen het weidevogel gebied eer aan.

Zanglijster was dan weer slecht vertegenwoordigd.

Pijlstaart

Bijzondere waarnemingen 1998

Aalscholvers	16/9 - 392 ex.; 15/10 - 532 ex.; 18/10 - 989 ex.; 1/11 - 330 ex.
Bonte Strandloper	01/11 - 1 ex.
Boomleeuwerik	18/10 - 13 ex.; 19/10 - 13 ex.
Bruine Kiekendief	13/9 - 8 ex.
Distelvink	07/10 - 27 ex.
Europese Kanarie	8/9 - 3 ex.
Goudplevier	12/9 - 104 ex.
Graspieper	13/10 - 916 ex.
Grauwe gans	18/10 - 900 ex.
Koperviek	13/10 - 18279 ex.; 3/11 2549 ex.
IJsgors	01/11 - 1 ex.; 04/11 - 2 ex.; 05/11 - 1 ex.
Kolgans	01/11 - 316 ex.; 11/11 - 672 ex.
Pijlstaart	01/11 - 7 ex.
Rietgans	30/10 - 10 ex.; 1/11-28ex.; 4/11-9 ex.; 11/11-10 ex.
Slechtvalk	01/10 - 1 ex.; 10/10 - 1 ex.; 13/10 - 1 ex.; 15/10 - 1 ex.; 25/10-1ex.
Smelleken	03/10 - 1 ex.; 13/10 - 1 ex.; 15/10 - 1 ex.; 16/10 - 1 ex.; 18/10-1 ex.; 22/10 - 1ex.; 5/11-1ex.; 11/11 - 1 ex.
Sneeuw gors	19/10 - 2 ex.
Sperwer	18/10 - 37 ex.
Torenvalk	18/10 - 10 ex.
Veldleeuwerik	19/10 - 1566 ex.
Vink	10/10 - 2372 ex.; 16/10 - 2390 ex.; 19/10-2365 ex.; 24/10-2895 ex.
Visarend	13/09 - 2 ex.
Wespendief	01/10 - 1 ex.
Witte Kwik	12/10 - 117 ex.; 13/10-104 ex.; 16/10-138 ex.
Wulp	01/11 - 209 ex.

Topsoorten		Topdagen	
VINKENGROEP	34323	13-10	22157
KOPERVIEK	27682	1-11	10074
SPREEUW	17599	16-10	9365
VELDLEEUWERIK	9679	18-10	8735
HOUTDUIF	7862	2-11	8043
KRAMSVOGEL	7599	19-10	7491
GRASPIEPER	7410	5-11	6430
GRAUWE GANS	5580	4-11	6256
KEVI	4973	11-11	5871
AALSCHOLVER	3303	24-10	5554
KIEVIT	2560	31-10	4975
GANS SPEC	2352	3-11	4296
BOERENZWALUW	2059	15-10	4082
WITTE KWIK	1853	26-10	3979
		17-10	3255
		10-10	3232
		20-10	3226
		29-10	3060

Smelleken

Jef Leestmans

Verslag Plantenwerkgroep P.W.G

Het is weeral een tijdje geleden dat we iedere donderdagavond op stap gingen naar één of ander natuurgebied.

Ik ben benieuwd wat ons volgend jaar te wachten staat. Deze herfst en winter zijn zeer nat. Misschien ontkiemen hier en daar zeldzame soorten die nu de kans zien om zich weer te tonen, andere zullen misschien verdwijnen. Maar dit maakt het zo spannend, ieder jaar nieuwe soorten leren ontdekken.

Dit jaar hebben we mooie wandelingen gehad, waar veel variaties van planten te zien waren. Iedere uitstap een goede opkomst van natuurvrienden en dat maakt het allemaal zo gezellig.

Als er iemand een wandeling weet voor volgend jaar, laat het me weten a.u.b., wij weten ook alle mooie plaatsen niet!

Op 2 februari komt de plantenwerkgroep bijeen om de wandelingen voor volgend jaar te bespreken. Als u interesse heeft, kom maar af. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd. Ieder idee is welkom.

Als we de wandelingen op een rijtje zetten en de belangrijkste planten opnoemen, komen er mooie en zeldzame soorten uit.

16 april Markmeander:

Grote pimpernel, Muskuskruid, Bosanemoon, Valeriaan, Zoete kers, Dotterbloem, Moerasspirea, Moerasviooltje, Poelruit, Gele waterkers, Bittere veldkers, Veldrus, enz...

30 april Duivelskuif:

Snavelzegge, Moeraszegge, Zwarte zegge, Pilzegge, Gagel, Akkerleeuweklauw, Greppelfrus, Struikheide, enz...

14 mei Natuurreservaat Dupret:

Grote muur, Europese vogelkers, Watermunt, Krentenboom, Wintereik, Veenpluis, Bosviooltje, Grote pimpernel, Kruipend zenegroen, Adderwortel, Dalkruid, Drienerfmuur, Zompzegge, Veenbies, Gagel, Gelderse roos, Salomonszegel, Bosanemoon, Moerasvaren, Veenbes, Beenbreek, Sleetdoorn, enz...

28 mei Bels lijntje:

Viltganzerik, Slangenkruid, Bosaardbei, Blaassilene, Kleine pimpernel, Grijskruid, Gele morgenster, Agrimonie, Koningskaars, Breukkruid, Kraailook, Voorjaarsvergeet-mij-nietje, Avondskoekoeksbloem, enz...

11 juni Het Moer:

Gevlekte orchis, Rossig fonteinkruid, Kamgras, Ronde zegge, Gedoorn d'hoornblad, Monnikskap, Tweerijige zegge, Zeegroenemuur, Wateraardbei, Dalkruid, Grote pimpernel, Waterdriehblad, Dotterbloem, Tandzaad, Hangende zegge, enz...

18 juni Bolck/Keirschot:

Veenpluis, Bosanemoon, Dotterbloem, Waternavel, Dopheide, Salomonszegel, Kamgras, Wateraardbei, Bosbes, Dalkruid, Hangende zegge, Brave hendrik, enz...

U ziet het, er is heel wat te zien. Laat de planten nu maar rustig hun winterslaap doen zodat ze zich volgend jaar in volle glorie laten zien.

Jaarverslag 1998

Vieze beestjeswerkgroep - Markvallei

DAGVLINDERS

Er werd geen groot onderzoek naar dagvlinders verricht (dit gebeurde reeds in 1992-1995). In februari ontdekten we, bij inventarisatie van vleermuizen, dat er in de trappentoren van de kerk van Wortel heel wat dagvlinders overwinteren. We vonden er **Dagpauwogen** (*Inachis io*) en **Kleine vossen** (*Aglais urtica*).

Oranjetipjes (*Anthocharis cardamines*) vlogen weer in redelijke aantallen over de vochtige pinksterbloemweilanden van de Halsche Beemden. Door de vele houtkanten en bosranden beschikt de vlinder er over een uitstekend microklimaat en zijn er plaatsen aanwezig om de gordelpop (aan takken en houtige plantestengels) te bevestigen. Deze dienen wel bijna een volledig jaar overeind te blijven gezien het lange popstadium van deze vlinder, nl. ± 330 dagen. Vandaar dat er op andere plaatsen met veel pinksterbloemen, zoals o.a. de Oude Markmeanders te Meersel-Dreef, geen oranjetipjes vliegen. Hierin zal weldra verandering komen door de aanplant van houtkanten, door natuurarbeiders van Aminal afdeling Natuur waardoor er een gunstig microklimaat zal ontstaan. Dit kadert tevens in plan Pimpernel.

Bonte dikkopjes (*Carterocephalis palaemon*) werden, zoals jaarlijks, gevolgd in Wortel-Kolonie. Zo werd op 16 mei diverse brandgangen en bosranden bezocht wat een totaal van 41 exemplaren opleverde.

Er werd een nieuwe vindplaats van het zeer onopvallende **eikepage** (*Quercusia quercus*) ontdekt, namelijk in Castléré (Ndl., Huisven).

Voor de trekvlinders **Atalanta** (*Vanessa atalanta*) en **Distelvlinder** (*Cynthia cardui*) was het een vrij mager jaar. Dit werd goed gecompenseerd door enkele vliegende **Oranje luzernevlinders** (*Colias crocea*). Er werden 3 waargenomen op 18 augustus op een wegberm aan de E10-put en 1 exemplaar eveneens op 18 augustus te Castléré (Ndl., Huisven).

NACHTVLINDERS

Als we onszelf eerlijk mogen beoordelen hebben we de nachtvlinderinventarisatie niet tot een goed einde gebracht. Niet dat we de soorten niet of slecht hebben kunnen determineren maar omdat we te weinig inventarisaties hebben gedaan. Hierdoor komt het dat we zowel op de Halsche Beemden als op den Elsacker weinig soorten hebben. Op de Beemden hadden we een 60 soorten tegen slechts 40 op den Elsacker. We zijn in totaal slechts een 10 tal keer gaan lampen. Echt zeldzame soorten werden niet waargenomen.

Op de Halsche Beemden waren de meest spectaculaire soorten het **Zustertje** (*Eilema sorocula*), het **Rozenblaadje** (*Miltochijtja miniata*), het **Avondrood** (*Deilephila elpenor*), en de **Pauwoogpijlstart** (*Smerinthus ocellata*).

De meest spectaculaire vlinders aan den Elsacker waren toch wel de **Dennenpijlstaarten** (*Hyloicus pinastri*) die in grote aantallen op de menglichtlamp afkwamen (tot 10 exemplaren.) Een andere plezierige waarneming was de **Veelvraat** (*Mactothulacia rubi*) welke behoort tot de spinners. **Mythimna turca** (nederlandse naam is me onbekend) kwam in grote getale op de lamp af. Dit is een vlinder die behoort tot de uilenfamilie maar heeft het uitzicht van een spinner. Verder hebben we nog de **Roodbandbeer** waargenomen (*Diacrisia sannio*) welke een vlinder is behorende tot de beren en welke overdag vliegt.

In een Minderhoutse tuin werd de overdag vliegende **Glasvleugelpijlstaart** opgemerkt

Waarschijnlijk zullen er nu mensen zijn die in hun vuistje lachen met het povere aantal waarnemingen en het opsommen van de voor ons zeldzame soorten. Maar het was voor ons de eerste keer dat we nachtvlinders inventariseerde en alle begin is moeilijk. Volgend jaar zal Bart, gezien het probleem met het vervoer is opgelost, meer gelegenheid hebben om nachtvlinders te inventariseren.

SPRINKHANEN EN KREKELS

Er werd op een heiderestantje te Bolk een **Heidesabelsprinkhaan** (*Metrioptera brachyptera*) ontdekt.

In het voorjaar werden 's avonds **Veenmollen** (*Gryllotalpa gryllotalpa*) gehoord te Minderhout (Vooraard-Engelenven). Deze zang doet wat denken aan het geluid van rugstreeppadden en nachtzwaluw. Het geluid kwam vermoedelijk vanuit of uit de onmiddellijke omgeving van de daar aanwezige tuinbouwerres. Veenmollen houden immers van een vochtige humusrijke bodem. Er waren ook diverse waarnemingen van de **Huiskrekel** (*Acheta domestica*) uit zowel huizen als tuinen.

Aan den Elsacker vonden we, zoals ook de voorgaande jaren, **Gewoon doortje** (*Tetrix undulata*), **Knopspruitje** (*Myrmeleotettix maculatus*), **Bruine sprinkhaan** (*Chortippus brunneus*), **Gewoon spitskopje** (*Conocephalus dorsalis*), **Krasser** (*Chortippus parallelus*), **Ratelaar** (*Chortippus biguttulus*) en **Grote groene sabelsprinkhaan** (*Tettigonia viridissima*). Opvallend was dat het bijzonder slecht ging met de zeldzaamste soort, namelijk de **Blauwvleugel** (*Oedipoda caerulescens*). Na verschillende bezoeken tijdens de topperiode werd er geen enkele gezien. Boswachter Danny Daelemans heeft wel één exemplaar opgemerkt. Laten we hopen dat de soort volgend jaar terug in grotere getale voorkomt en dat we weer kunnen genieten van de prachtige blauwvleugelige glijvluchten van deze sprinkhaan.

LIBELLEN

Er werd in 1998 een nieuwe waarneming gedaan van de zeldzame **Bosbeekjuffer** (*Calopteryx virgo*). Deze beekjuffer vloog langs het Merkske tussen de 'grote beemd' en de 'kleine beemd' (Wielewaalreservaat te Minderhout). Deze bedreigde Rode lijstsoort komt in Vlaanderen enkel nog voor in een paar beken van het bekken van de Kleine Nete, in het uiterste noorden van Limburg en enkele plaatsen in de Maasvallei. De soort komt voor op sterk bechaduwde plaatsen van natuurlijke beektracaten met veel bochten, holle oevers en met weinig water-en oeverplanten.

De **Weidebeekjuffer** (*Calopteryx splendens*) werd waargenomen langs het Merkske, Castelré (Huisven) en aan de Desta (Mind.).

Ook op de gegraven poelen in de Halsche Beemden begint de libellenfauna te floreren. Zo zagen we er de **Platbuik** (*Libellula depressa*), **Lantaartje** (*Ischnura elegans*), **Breedscheenjuffer** (*Platycemis pennipes*), **Gewone oeverlibel** (*Orthetrum cancellatum*), **Watersnuffel** (*Enallagma cyathigerum*) en **Bloedrode heidelibel** (*Sympetrum sanguineum*). Ook de **Zwervende pantserjuffer** (*Lestes Barbarus*), die slecht sinds de laatste jaren vanuit het zuiden oprukt, werd voor het eerst waargenomen op het Wielewaalreservaat. de voorgaande jaren werd deze soort reeds waargenomen op de poelen te Castelré.

Een ander interessante waarneming was de ontdekking van de **Grote roodoogjuffer** (*Erythronema najas*) te Bolk (Rijkevoersel). Deze kwetsbare Rode lijstsoort is in onze streek enkel nog bekend van het lager gelegen ven te Wortel (Den Haerinc). De grote roodoogjuffer vliegt op grotere plassen met goed ontwikkelde drijvende en ondergedoken waterplantenvegetatie.

Op de heideplasjes van den Elsacker vonden we **Vuurjuffer** (*Pyrhosoma nymphula*), **Viervlek** (*Libellula quadrimaculata*), **Geelplekheidlibel** (*Sympetrum flaveolum*), **Azuurwaterjuffer** (*Coenagrion puella*), **Gewone oeverlibel** (*Orthetrum cancellatum*), **Zwarte heidelibel** (*Sympetrum danae*), **Houtpantserjuffer** (*lestes viridis*), **Paardenbijter** (*Aeshnia mixta*), **Bruinrode heidelibel** (*Sympetrum striolatum*), **Gewone pantserjuffer** (*Lestes sponsa*) en **Bloedrode heidelibel** (*Sympetrum sanguineum*).

OVERIGE ONGEWERVELDEN

Dit jaar behoren tot de overige waarnemingen ook de loopkevers welke we dit jaar niet hebben geïnventariseerd. We hadden evenals het jaar ervoor hier geen goed materiaal (binoculair) voor om een degelijk onderzoek ernaar te vervolledigen. In 1999 komt hier verandering in.

De waardevolste waarnemingen van loopkevers zijn de **Tuinschallebijter** (*Carabus nemoralis*) gevonden aan de Markmeanders in Meersel-Dreef, de **Slakkenloopkever** (*Cychrus caraboides*) gevonden in de Halsche Beemden, de **Zespuntmoerasloopkever** (*Agonum sexpunctatum*) aan den Elsacker, de **Groene zandloopkever** (*Cicindela campestris*) in den Elsacker en de **Basterdzandloopkever** (*Cicindela hybrida*) werd gevonden in de Halsche Beemden (verharde weg) wat helemaal geen biotoop is voor dit dier.

De belangrijkste waarnemingen van kevers waren **Wortelboktor** (*Spondylis buprestoides*), de **Driehoornmestkever** (*Typhoeus typhoeus*) en het **Ringoglieveheersbeestje** (*Anastis ocellata*). Deze werden allen waargenomen aan den Elsacker. Tijdens het nachtvlinderonderzoek op zowel den Elsacker als op de Halsche-Beemden werden vele **Meikevers** (*Melolontha melolontha*) aangetrokken door het licht.

In een tuin te Minderhout werd een **Tijgerspin** (*Argiope bruennichi*) waargenomen. Deze spin was er verschillende weken aanwezig en maakte dagelijks zijn specifieke wielweb. De spin kwam zelfs tot eiafzet in het voor deze soort typische 'lampionvormige' nest. Helaas is het nest verloren gegaan door de uitzonderlijke regenval in het najaar.

In augustus werd een tiental **Hoornaars** (*Vespa crabro*) aangetrokken door het licht tijdens de nachtvlinderinventarisatie in de Halsche-Beemden. Deze grote wesp (koningin 20-35 mm, wersters 18-24 mm en mannetjes 21-28 mm) vliegt voornamelijk in lichte bossen, maar ook nabij menselijke omgeving. De soort nestelt boven de grond op donkere of enigszins bechernde plekken zoals boomholten, nestkasten, onder daken.

Verder heeft er een onderzoek plaatsgevonden i.v.m. mieren. Dit aan de markmeanders van Meersel-Dreef en aan de Halsche Beemden. De resultaten hiervan zijn nog niet gekend.

Hoornaar

Ingrid Brasens
Bart Hoeymans
Wim Verschraegen

Literatuur

- * Gids van Bijen, Wespen en Mieren - Heiko Bellman - Tirion
- * Nieuw insectengids - Michael Chinery - Thieme
- * Veldgids Libellen - Frank Bos-Marcel Wasscher - KNNV
- * Een gedocumenteerde Rode lijst van de libellen van Vlaanderen - Geert De Knijf-Anny Anselin - I.N.B.
- * De sprinkhanen van Nederland - Leo Beukenboom - JBU
- * De sprinkhanen en krekels van Nederland - Kleukers-Van Nieuwkerken-Ode-Willemse-Van Wingerden - KNNV
- * Dagvlinders van de Benelux- Wynhoff-Van der Made-Van Swaay - KNNV-Vinderstichting
- * De Belgische trekvlinders en dwaalgasten - Vlaamse vereniging voor Entomologie
- * Colour Identification Guide to Moths of the british Isles
- * Laufkäfer, Beobachtung, lebensweise - Wachmann-Platen-Barndt - Naturbuch Verlag

de Postnake
Huis en Tuin

* **Samengestelde kruidenthee's**

* **Diverse honing, kruiden, enz...**

Vrijheid 18A, 2320 Hoogstraten

Vieze Beestjes Werkgroep
Marlothei

En toen waren we met vier ! Jan Geerts komt de V.B.W.G.-ploeg versterken en zal zich gaan bezighouden met de achtvoetige lievertjes onder de ongewervelden. Hij gaat m.a.w. de spinnen in onze gemeente inventariseren. Klop dus niet meer onmiddellijk de spin plat tegen uw prachtige behang, maar bezorg deze in een potje aan Jan. Trouwens één spin platkloppen in huis zal uw huis niet spinnenvrij maken. In ieder huis zitten 1.000 à 1.500 spinnen.

Verder gaan we ons bezighouden met dag- en nachtvlinders, sprinkhanen, krekels, libellen, loopkevers, lieveheersbeestjes en angeldragende vliesvleugeligen.

Alle geïnteresseerden kunnen steeds aankloppen bij ...

Bart Hoeymans

Ingrid Brosens

Jan Geerts

Wim Verschraegen

WAT IS ER VAN ARGIOPE BRUENNICHI (TIJGERSPIN) GEWORDEN.

Zoals men in het vorige nummer van het tijdschrift 't Bieteutje heeft kunnen lezen, was er in de maand september een gast aanwezig in de tuin van de familie Hoeymans. De gast was afkomstig uit de spinnenwereld. Het was namelijk een Tijgerspin waarvan het wijfje een zeer rijkelijk gekleurd dier is. Maar ja, dat weten we natuurlijk al.

Wat we ons nu afvragen is het volgende: "Hoe is het met dat dier afgelopen?"

Wel het antwoord hierop is zeer eenvoudig. Het dier is DOOD.

In het vorige nummer konden we lezen dat het dier er nog zat op 21 september. Wel, 3 dagen later begon het dier een vreemd gedrag te vertonen. Het weefde namelijk geen net meer maar iets wat te vergelijken is met een chinees lampenkapje. Het heeft de grootte van een walnoot, is bruin gekleurd, en heeft een perkamentachtig uiterlijk. Dit vreemde bouwsel was een eicoon. (zie afbeelding 1). Ik zal nu even verduidelijken hoe het bouwproces in zijn werk gaat. Eerst maakt de spin het bovenste gedeelte, dit door een schijf te spinnen en deze naar onderen uit te breiden om zo een ondiepe buis te maken. Als de cocon af is, legt het wijfje haar eitjes. Ze vult de cocon door ondersteboven te hangen en de eitjes te leggen. Als de eitjes gelegd zijn, wordt de cocon afgedekt met een spinsellaag.

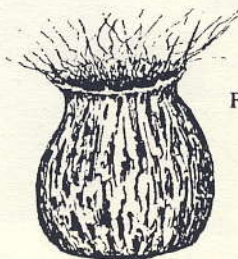
Nadat het dier haar cocon had gemaakt begon ze het hevig te verdedigen door zich op de cocon te drukken. Dit wekte bij mij de indruk dat het dier onmogelijk insecten kon vangen om aan haar voedselvoorziening te kunnen voldoen. Hierin had ik weeral gelijk want 4 dagen later was het dier spoorloos verdwenen. Dit was 28 september. Waarschijnlijk dood. Natuurlijk was de cocon nog aanwezig in onze tuin tussen de planten en ik was voornemens deze zeer goed te beschermen want ik wilde in 1999 nog wel eens genieten van dat wondertje in onze tuin. Maar ja, mij kennende mislukte het. (Eigenlijk kan ik er niet aan doen maar er zijn personen die graag horen dat ik er de fout aan heb.) Met de hevige regens die ons Belgenlandje teisterden in september en oktober, is de cocon van deze prachtige spin letterlijk in het water gevallen. Wat ik hieruit kan concluderen is dat ik volgen jaar zeer waarschijnlijk één (zoniet HET) van de mooiste dingen in onze tuin zal moeten missen, maar ja de herinnering blijft. En hieronder kunnen jullie ook nog even meegenieten van enkele momentopnames welke u aangeboden worden door de meesterfotograaf Wim Verschraegen.

Bart Hoeymans

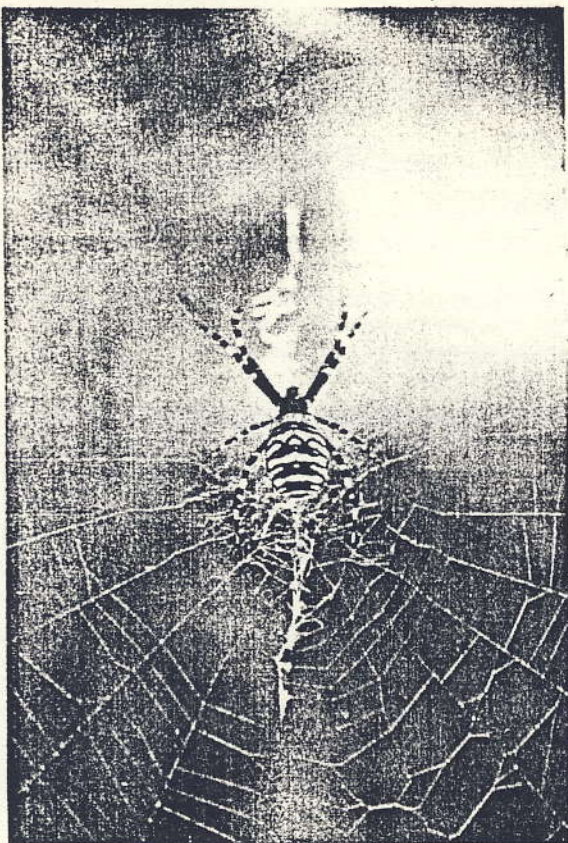
Nog een kleine mededeling : de Tijgerspin bij ons bouwde elke morgen rond half zeven een nieuwe web.

Geraadpleegde literatuur:

- * TIRION Spinnengids: Michael J. Roberts
- * 't Bieteutje Jaargang 17 nr.4

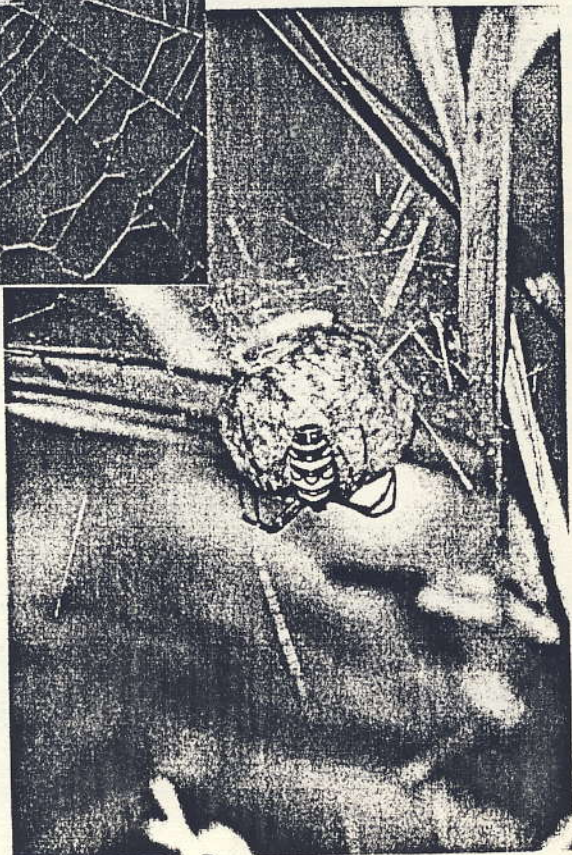
Figuur 1 : eicoon Tijgerspin

Tijgerspin met web

Minderhout, sept. 1998

(foto : Wim Verschraegen)

Tijgerspin met cocon

Minderhout, sept. 1998

(foto : Wim Verschraegen)

GEZOCHT: JAMPOTTEN (CONFITUURPOTTEN)

Volgend jaar begint de VBWG Markvallei met een onderzoek naar de verspreiding van loopkevers en spinnen in het Hoogstraatse. De beste methode om dit in goede banen te leiden is het gebruik van bodemvallen. Jampotten met een diameter van meer dan 6cm zijn hiervoor uiterst geschikt.

Om te bewijzen dat ik goede bedoelingen met jullie heb (het is niet zo dat ons moeder confituur wil maken en daar potten voor nodig heeft.) zal ik jullie uitleggen hoe zo'n project in zijn werk gaat. Men graaft een deel potten in zodat de bovenrand precies gelijk komt met het bodemoppervlak. Kevers en spinnen die rustig en onbezorgd aan het wandelen zijn, vallen met hunne stomme kop in de pot en kunnen er niet meer uit. Zo eenvoudig is dat. Zo krijgt men een duidelijk beeld van de aanwezige dieren als men de potten maar in een voldoende aantal zet. (Men kan de soortenrijkdom te weten komen maar men kan er niet uit afleiden of een soort er algemeen voorkomt of niet --> sommige soorten laten zich nu eenmaal makkelijker vangen.)

U zult zich nu natuurlijk afvragen of deze dieren nu moeten sterven, ja of nee. Het antwoord hierop is zeer wreed en wordt beantwoord met een JA. Er wordt namelijk gebruik gemaakt van een vangvloeistof welke een 4% formaline-oplossing is. Dit is namelijk in vele gevallen minder wreed omdat de kleine dieren meestal opgepeuzeld worden en de grote dieren (schallebijters, slakkenloopkevers, enz) ofwel sterven van de honger (of met grote honger weer worden losgelaten) of verdrinken door een bui of een dagje regen. Met de 4% formaline-oplossing sterven ze een snelle dood en worden ze tevens geconserveerd. Wanneer men met een vangvloeistof werkt, is het gebied ook beter geïnventariseerd. (Men kan zo de kleine soorten ook determineren en er is ook geen sprake van ontsnappingen). En eigenlijk zijn de paar diertjes die door mijn toedoen sterven niet echt een ramp omdat deze niet achteruitgaan door een project zoals dit maar door het voortdurende veranderen van het landschap door toedoen van de maatschappij (waar wij allen toe behoren.) Men kan ze zelfs beschouwen als 'oorlogsslachtoffers' omdat we omwille van hen te weten komen welke gebieden waardevol zijn en welke niet, wat de evolutie is binnen een gebied (zowel positief als negatief) en wat we kunnen doen om een gebied waardevoller te maken.

Wat gebeurt er na de determinatie van de gedode dieren ? Ze worden zorgvuldig bewaard in een referentiecollectie waarvan we dan nog vele jaren kenmerken kunnen leren.

Dus moest je jampotten kunnen missen met een diameter van minstens 6 cm, kun je die altijd aan Bart Hoeymans (St.Clemensstraat nr.8, 2322 Minderhout, Tel: 03/314.48.48) bezorgen. We hebben er in totaal een 50 nodig.

We hopen op een vlotte medewerking.

Jan Geerts
Bart Hoeymans

Groene zandloopkever

Hulp voor bijen en wespen in uw eigen tuin

De orde van de vliesvleugeligen (Hymenoptera) is met ruim 100.000 beschreven soorten, de grootste orde binnen de insectenwereld. Onder de vliesvleugeligen vinden we bladwespen, houtwespen, halmwespen, sluipwespen, schildwespen, mieren, galwespen, bronswespen, goudwespen, plooiwespen, spinnendoders, mierwespen, dolkwespen, bijen, hommels, graafwespen, ... Bij vele soorten is de buisvormige legboor (ovipositor) veranderd in een angel. Deze wordt gebruikt om de prooi te verdoven en soms als verdedigingswapen. De angeldragende vliesvleugeligen (aculeaten) vertegenwoordigen een 1.000 soorten in ons land. Slechts een 10 hiervan zijn hinderlijk voor de mens. Veel soorten zijn echter solitaire soorten die geen kolonie dienen te verdedigen en waar we bijgevolg ook geen last van hebben.

Deze groep van insecten zijn zeer nuttige schakels en zorgen voor evenwicht in de natuur. Sommige soorten zorgen voor de bestuiving van bloemen, dienen als voedsel voor diverse dieren en sommige (parasitaire) soorten zorgen voor een evenwicht tussen gastheren en parasieten waardoor ingrijpen tegen schade in uw tuin overbodig wordt.

Behangersbij

Een belangrijke voorwaarde voor een rijke aceleatenfauna in uw tuin is een aanbod aan zoveel mogelijke verschillende planten, die als pollen- en nectarbronnen dienen voor larven en volwassen vliesvleugeligen die dan op hun beurt van belang zijn als voedingsbron voor andere insecten die vliesvleugeligen als prooi voor hun broed gebruiken. Een tweede voorwaarde is een veelzijdig aanbod van nestgelegenheid. Men kan voor bijen en wespen die in holle ruimten nesten grote en kleine gaten boren in hotblokken, stapelen van stenen met gaten ertussen of een 'insectenflat' maken met afgesneden holle stengels van bamboe, vlier, braam of riet. Een andere mogelijkheid is op een zonnige, rustige plaats een open zand- of kiezelbed aan te leggen, waarin de grondbroeders (o.a. graafwespen) hun nest kunnen graven. Ruim de tuin ook in de wintermaanden niet op. Vele insecten maken gebruik van lege slakkenhuisjes, vermolmd hout, snoeiafval, ... als nest- en overwinteringsgelegenheid.

Metselbij

Vooraf het maken van een dergelijke 'insectenflats' of 'insectenhôtels' of het boren van gaten in houtblokken is eenvoudig en ideaal om de wintermaanden te vullen. Het eenvoudigste is een blok hout waarin u een groot aantal gaten boort. De diameter van de gaten kan variëren van 2 tot 12 millimeter en de diepte van de gaten van 3 tot 20 centimeter. Dit blok dient op 1 tot 3 meter hoogte op het zuidwesten opgehangen te worden. Het beste kan dit ruim voor april gebeuren omdat de bijen vanaf die maand op zoek gaan naar een nestplaats.

Een hele goede nestplaats wordt gemaakt van bamboestokjes of andere holle plantestengels van ongeveer 20 centimeter lang. De stokjes moeten aan de achterkant dicht zijn (waar een tussenschot zit) zodat de bij achterin kan beginnen met het maken van de eerste broedcel. Leg de stokjes best in een klein 'huisje' waar de bovenste plank iets uitsteekt tegen de regen en hang deze op naar het zuidwesten. De nestgelegenheid moet minstens 1 jaar blijven hangen om de eitjes de tijd te geven om via het larve- en popstadium uit te groeien tot bijen.

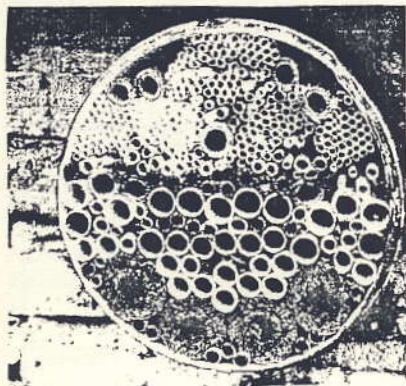
Na het maken van de broedcel verzamelt de metselbij stuifmeel en/of nectar en legt hierin een ei waarna de cel door middel van een tussenwand wordt afgesloten en de metselbij aan een nieuwe broedcel begint. Zo kan er in het bamboestokje 6 à 7 cellen achter elkaar worden geplaatst. De

mannetjes die meestal 2 weken eerder uitkomen, ontwikkelen zich in de broedcellen het dichtst bij de uitgang. Wespen zorgen voor een levend voedselpakket voor hun jongen door rupsen of kevers te verlammen (angel) en in de nestholte te brengen. Behangersbijen knagen ronde blaadjes uit bladeren (vaak rozen) en vliegen hiermee naar de aangeboden nestholten om de broedcellen mee te behangen.

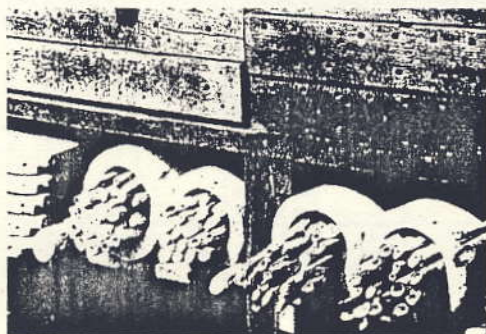
Het aangeboden 'kunstnest' wordt vaak snel ingenomen en het is bijzonder boeiend om de activiteit van de bijen en wespen te observeren. De bijen en wespen vliegen veelvuldig naar het nest met nieuw nestmateriaal, pollen- en nectar of prooiën.

Wim Verschraegen

- Literatuur : * Gids van Bijen, Wespen en Mieren - Heiko Bellmann - Tirion
* Nieuwe insectengids - Michael Chineru - Thieme
* Groei & Bloei - oktober 1998

'Insectenhotel'
hier in ronde vorm

Tabel 2 : Maatregelen van de natuurvergunning

	groengebieden, parkgebieden, buffergebieden en bosgebieden	vallei-, bron- en natuurontwikkelingsgebieden, agrarische gebieden van ecologisch belang en met bijzondere waarde	voegrichtinggebieden (integrale en habitatfats), Ramsargebieden en habitatrichtinggebieden	beschermde duinen in het kader van het duinendecreet	gebieden van het IVON, landschappelijk waardevolle agrarische gebieden en volledige voegrichtinggebieden	overige gebieden, met uitzondering van woongebieden, industriegebieden en huiskavels	woongebieden, industriegebieden	huiskavels (50 m of 100 m rond woningen en bedrijfsgebouwen)
holle wegen, graften, bronnen	7 § 1,1-3° VERBOD	7 § 1,1-3° VERBOD	7 § 1,1-3° VERBOD	7 § 1,1-3° VERBOD	7 § 1,1-3° VERBOD	7 § 1,1-3° VERBOD	7 § 1,1-3° VERBOD	zorgplicht
poelen	7 § 1, 4° VERBOD	11 § 1, 1°c) VERG	11 § 1, 1°c) VERG	11 § 1, 1°c) VERG	11 § 1, 1°c) VERG	18 § 2, 2° MELD		zorgplicht
stilstaande waters, waterlopen	11 § 1, 1°c) VERG	11 § 1, 1°c) VERG	11 § 1, 1°c) VERG	11 § 1, 1°c) VERG	11 § 1, 1°c) VERG	18 § 2, 2° MELD		zorgplicht
houtachtige beplantingen, heggen, hagen, houtkanten, houtwallen, boomrijen, hoogstamboomgaarden	11 § 1, 1°a) VERG	11 § 1, 1°a) VERG	11 § 1, 1°a) VERG	11 § 1, 1°a) VERG	11 § 1, 1°a) VERG	18 § 2, 1° MELD		zorgplicht
struwelen en loofbossen						18 § 2, 1° MELD		zorgplicht
vegetatie horende bij de KLE's, perceelsrandbegroeiingen en sloten	11 § 1, 1°b) VERG	11 § 1, 1°b) VERG	11 § 1, 1°b) VERG	11 § 1, 1°b) VERG	11 § 1, 1°b) VERG			zorgplicht
vennen en heiden, moerassen en waterrijke gebieden, duinvegetaties	7 § 1,5-7° VERBOD	7 § 1,5-7° VERBOD	7 § 1,5-7° VERBOD	7 § 1,5-7° VERBOD	7 § 1,5-7° VERBOD	7 § 1,5-7° VERBOD	7 § 1,5-7° VERBOD	zorgplicht
Historisch permanent grasland (HPG)	7 § 1, 4° VERBOD	10 § 1, 1°c) VERG	10 § 1, 1°c) VERG, voor zover HPG opgenomen is als habitat					zorgplicht
Andere vegetaties	10 § 1 VERG	10 § 1 VERG	10 § 1 VERG	10 § 1 VERG				zorgplicht

VERBOD= verbod tot wijzigen

VERG= vergunningsplichtige wijziging

MELD= meldingsplichtige wijziging

Paddestoelentocht te Wortel-Kolonie

27/09/98

Onder deskundige leiding van Jef Melis zochten we naar zwammen in de dreven van Wortel-Kolonie.
Volgende soorten werden door Jef benoemd :

Scherpe kamrussula
Parelamaniet
Stinkende russula
Splijtvezelzwam
Fluweelboleet
Weidekringzwam
Roodsteelfluweelboleet
Cepedomium Crusospermum
Platte donderzwam
Helmmycena
Aardappelbovist
Elfenbankje
Gele korstzwam
Witoorzwammetje
Oranje druppelzwam
Penseelschimmeltje
Panteramaniet
Eikebladzwammetje
Plooivoetstuiфzwam
Parelstuiфzwam
Eikhaas

Doolhofzwam
Vlekplaat spec.
Radijsvaalhoed
Eekhoortjesbrood
Duiфrussula
Botercolibia
Groene anijstrecterzwam
Gewone zwavelkop
Helmmycena
Kastanjeboleet
Prachtvlamhoed
Paarse schijnridder
Grijze gaatjeszwam
Witte plakaatzwam
hertezwam
Fopzwam
Leverkleurige melkzwam
Paarse eikekorstzwam
Nevelzwam
Witsteelfranjehoed
Smakelijke russula

Wim Verschraegen

Panteramaniet

PIEPRUBRIEK

Voorwoordje

Pieperdepieperdepieperdepiep !

Wij zijn de nieuw van de pieprubriek !

De 4 freules aan 't staartje, met Marlous als 't voorste haantje.

Els, Leen en Meintje achterin in het treintje.

Tsjoketsjoke Tuut Tuut en ...

veel plezier in de volgende minuten !

A. ZOEK DE VLINDER

- 1) WTOLJEOK
- 2) LONIROEADPVLL
- 3) KPGIEEEAN
- 4) NPGINNKOIGNEAEN
- 5) NCTOTEIREJ
- 6) HIELUTEEDBAWJ
- 7) VNSLNEEUWIDR
- 8) DGAWOAPUOG
- 9) ZATPITIKPEWRSREDKOJ

(vindt deze zelfverzonnen vlinder Tip. : deze planeet (die in de naam voorkomt) zie je in de zomer dikwijls in het Oosten staan)

Als je de volgende letters neemt van de gevonden vlindernamen, krijg je opnieuw een leuke vlinder !

- a) Neem van de eerste vlinder, de eerste letter
- b) Neem van de tweede vlinder, de vierde letter
- c) Neem van de derde vlinder, de eerste letter
- d) Neem van de vierde vlinder, de vierde letter
- e) Neem van de vijfde vlinder, de zevende letter
- f) Neem van de zesde vlinder, de laatste letter
- g) Neem van de zevende vlinder, de eerste letter
- h) Neem van de achtste vlinder, de achtste letter
- i) neem van de negende vlinder, de zesde letter

**B. Iedere uitspraak uit het eerste rijtje hoort bij een dier uit het tweede
Kun jij de juiste lijnen trekken**

1) Ik kan heel goed graven	a) otter
2) Ik kan heel goed zwemmen	b) chimpansee
3) ik hou heel veel van slingeren	c) spin
4) ik kan heel goed vliegen vangen	d) eekhoorn
5) Ik kan heel goed klimmen	e) mol

**C. En nu zijn we al weer gekomen aan het laatste spel
Zijn de volgende beweringen JUIST of FOUT ?**

- Mieren hebben, net als bijen een koningin
Juist / Fout
- Amfibieën voelen zich thuis op het land en in het water
Juist / Fout
- De hoeveelheid stippen verradt de leeftijd van een lieveheersbeestje
Juist / Fout
- Vleermuizen maken geluiden die mensen niet kunnen horen
Waar / Niet waar
- Wasberen wassen hun eten voordat ze het opeten
Juist / Fout

Heel veel piepgroetjes en tot de volgende Pieprubriek !

Meintje & Marlous

A. 1) koolwiltje	2) apollovlinder	3) eikepage	4) koninginpage	8) Dagepaanwoog
5) citroentje	6) Heideblauwtje	7) Venuspage		
9) Zwartsprietdikkopje				
- B. 1-e 2-a 3-b 4-c 5-d
- C. 1) fout 2) juist 3) fout 4) juist 5) juist

O oplossingen

Wist - je - datjes

Wist je dat ...

- ... JNM-Markvallei 25 leden telt
- ... Wielewaal-Markvallei 70 leden telt
- ... Natuurreservaten Rijkvorsel-Hoogstraten 116 leden telt
- ... het Bieteutje een oplage heeft van 240 exemplaren
- ... natuurwerkgroep Markvallei op de provinciale natuurkwis te Lier eindigde op de 12 plaats (van de 26 deelnemende ploegen)
- ... de volleybalploeg van natuurwerkgroep Markvallei buurafdeling de Kievit verslagen heeft
- ... dat we iedere vrijdag tussen 20.00 en 22.00 volleyballen in de sportzaal van de lagere school van Meer met sportievelingen van natuurwerkgroep Markvallei.
- ... geïnteresseerden steeds welkom zijn.
- ... dat de actie 'Behaag de Kempen' weer een groot succes was
- ... dat er zelfs boompjes werden afgehaald met paard en kar
- ... het reservatenfonds hierdoor heel wat gelden zal ontvangen
- ... gegevens van waterwildtellingen op de Mosten, E10-put of de Mark meer dan welkom zijn bij Bart Hoeymans

Wist je dat ...

- ... den Hoey dacht dat koekoeken hun eieren lieten leggen
- ... diezelfde Hoey dacht dat de + en - op de verrekijker dienden bijgeregeld te worden naargelang het weer (hoe zonniger, hoe plusser en hoe natter, hoe minner !)
- ... toen Jef naar het verkooppunt van de boompjes reed, zich plots realiseerde dat hij op de trektelpost 'de Hees' stond, wat niet verwonderlijk is na 1,5 maand dagdagelijkse trektellingen

LIDGELDEN

Natuurreservaten VZW

* gewoon lid	600 BEF
* jeugdlid (- 18 jaar)	400 BEF
* seniorlid (+ 65 jaar)	400 BEF

op rek.nr. 000-0000999-29

Wielewaal VZW

* lidgeld (gezinslidmaatschap)	600 BEF
--------------------------------	---------

op rek.nr. 000-0319785-73

Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming VZW

* gewoon lid (13 t.e.m. 25 jaar)	450 BEF
* pieplid (8 t.e.m. 12 jaar)	350 BEF
* bijlid (broer of zus lid)	200 BEF

op rek.nr. 001-2280592-04

Jongeren speuren naar sporen

Hoogstraten

André Oomen

Het Hoogstraatse Jan Spannenburgmuseum in de oude lagere school in de Karel Boomstraat is een collectie rijker. De Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM) Markvallei organiseerde een studieweekende voor jongeren over het speuren naar sporen. Het resultaat van het onderzoek is nu te zien in het Jan Spannenburgmuseum.

Toen de leiding van JNM-Markvallei via een folder en op aanraden van de zusterafdeling Natuurreservaten meer te weten kwam over de campagne *Steek in '98 meer dynamie in uw vereniging*, wist ze onmiddellijk van welk hout pijlen maken. De JNM'ers zouden een cursus organiseren voor jongeren tussen 8 en 25 jaar over het speuren naar en het interpreteren van sporen.

"De kennis van sporen is een belangrijk deelaspect van de kennis van de natuur", zegt Ingrid Brosens. "We richten ons op de jongeren en passen de cursus aan hen aan, zodat ze die kennis later kunnen doorgeven."

Het project van JNM-Markvallei werd door de Koning Boudewijnstichting weerhouden. "Daardoor hebben we dingen kunnen doen die anders onmogelijk waren. We hebben ons determinatiemateriaal, waaronder een binoculair, kunnen aanschaffen dat ook later nog kan dienen bij onderzoek. Het cursusboek wordt later nog geregeld ter hand genomen en het binocu-

Jongeren volgen aandachtig de uitleg over het onderzoek van sporen in de natuur. Het resultaat van het onderzoek is te zien in het Hoogstraatse Jan Spannenburgmuseum.

(Foto Mia Uydens)

lair kan ook in het museum worden opgesteld."

Naast de opgedane kennis - de JNM'ers kregen praktische en theoretische lessen - blijft er een permanente tentoonstelling in het Jan Spannenburgmuseum. "Heel wat scholen bezoeken het museum en kunnen gebruik maken van het leerpakket dat we hebben samengesteld. Dat vinden we toch

geen geringe bijdrage", besluit Ingrid Brosens.

Uiteraard hebben de JNM'ers ook plezier gemaakt. Ludieke spelmomenten en flink wat zangstonden zorgden voor de goede sfeer.

■ **Permanente tentoonstelling in Jan Spannenburgstraat, Karel Boomstraat in Hoogstraten.**

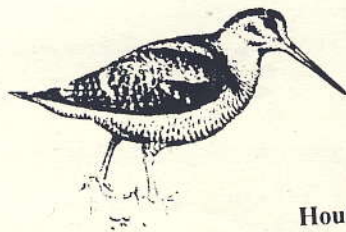
GvA 23/09/98

Datum	Soort	Aant.	Plaats	U.T.M.	Waarnemer(s)
02/11/98	geelgors	1	Merkspl., Ossenhout	FS3091	Jorn V.D.B.
02/11/98	distelvink	1	Merkspl., Ossenhout	FS3091	Jorn V.D.B.
04/11/98	waterpieper	1	Merkspl., Ossenhout	FS3091	Jorn V.D.B.
04/11/98	grote gele kwik	1	Mr., Mosten	FT2003	Bart H.
09/11/98	kerkuil	1	Mind., E10-put	FS1998	Jorn V.D.B./Wim V./Bar
11/11/98	boomleeuwrik	1	Mr., Mosten	FT2003	Bart H.
18/11/98	grote zaagbek	1 vr.	Mind., E10-put	FS1998	Bart H.
18/11/98	zwarte specht	1	Turnhout, Klei	FS3697	Jorn V.D.B.
19/11/98	distelvink	1	Mr.-Dr., Markmeander	FT2204	Jef L./Jack G./Bart H.
22/11/98	houtsnip	2	Mind., E10-put	FS1998	Bart H.
22/11/98	ree	3	Ndl., Kromme Hoek	FS2698	Jef L./Guy S./Wim V./...
22/11/98	houtsnip	2	Ndl., Kromme Hoek	FS2698	Jef L./Guy S./Wim V./...
23/11/98	krakeend	4 vr. + 6 m	Mind., E10-put	FS1998	Bart H.
25/11/98	wilde zwaan (overvl.)	6	Ho., Moerstraat	FS2296	Dimitri V.P.
30/11/98	grote zaagbek	1 m.	Mind., E10-put	FS1998	Bart H.
01/12/98	smelleken	1	Mind., Achteraard		Bart H.
02/12/98	brilduiker	2 vr.	Mr., Mosten	FT2002	Bart H.
04/12/98	Brilduiker	1 m.	Mind., E10-put	FS1998	Bart H.
07/12/98	wintertaling	31	Mr., Mosten	FT2002	Bart H.
07/12/98	brilduiker	1 vr.	Mr., Mosten	FT2002	Bart H.
11/12/98	distelvink	1	Mind., E10-put	FS1998	Jorn V.D.B.
14/12/98	dwergvleermuis	1	Ho., Princeven	FS2196	Jorn V.D.B.
16/12/98	blauwe kiekedief	1 m.	Mrs.-Dr., Oude Markm.	FT2204	Bart H.
16/12/98	roodborsttapuit	1 m.	Mrs.-Dr., Oude Markm.	FT2204	Bart H.
16/12/98	klapekster	1	Oud-Tu., Braekeleer	FS4189	Jorn V.D.B.
17/12/98	smient	13 (6 m.)	Mind., E10-put	FS1998	Bart H.

VOLGENDE WAARNEMINGEN DOORGEVEN VOOR VRIJ. 19 MAART 1999 AAN WIM V.

Houtsnip

Zondag 3 januari 1999:

NIEUWJAARSWANDELING

We trekken naar de Strijbeekse Heide en hebben op algemene aanvraag sneeuw besteld.

Waar? Wanneer? Om 9.00 uur aan de kerk van Meerle.
Verantwoordelijke: Geert Brosens (315.74.41)
Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei.

Zondag 24 januari 1999:

GANZENTOCHT ZEELAND

Noteer nu reeds deze jaarlijkse uitstap naar Zeeland. We gaan met de bus en vertrekken om 8 uur aan het lokaal.
Meer info in de volgende Bieteut.

LEZINGEN EN DIA-VOORDRACHTEN IN ZUNDERT.

Alleen voor de maand oktober is het programma reeds samengesteld:

Donderdag 1 oktober:

" De rijke fauna en flora in de Everglades in Florida " door Rolf Van der Kamp.

Donderdag 15 oktober:

Dia-voordracht *" Bescherming weidevogels "* door Jeroen Blijveld.

Deze avond bevelen wij onze leden ten zeerste aan!!

Vrijdag 23 oktober:

Dia-voordracht : *" De huismus "*.

ACTIVITEITENKALENDER

VANAF NU TOT EIND OKTOBER IEDERE ZATERDAG EN ZONDAG TREKTELLEN AAN DE HEES !!!

Zondag 11 Oktober 1998: JNM-BOSSPEL

Ter gelegenheid van "Week van het Bos" spelen we op Mariaveld.

Waar? Wanneer? Om 13.30 uur met de fiets aan het lokaal.
Verantwoordelijke: Stijn Leestmans (314.60.14)
Organisatie: JNM-Markvallei

Zaterdag 17 oktober 1998: NATUURKWIS

We nemen deel aan deze kwis in het Sint Gummaruscollege in LIER.
Ook supporters zijn uitgenodigd.
Meer info in tijdschrift "De Wielewaal".

Zondag 25 oktober 1998: JNM-TREKTELLEN

Waar? Wanneer? Om 14.00 uur met de fiets aan het lokaal.
Verantwoordelijke: Geert Brosens (315.74.41)
Organisatie: JNM-Markvallei

Zaterdag 31 oktober 1998: NACHT VAN DE DUISTERNIS

Op deze 'donkere avond' in Vlaanderen gaan wij op zoek naar uilen en vleermuizen in de bossen van Wortel-kolonie.

Waar? Wanneer? Om 19.30 uur aan het Casino in Wortel
Verantwoordelijke: Dimitri Van Pelt (314.35.14)
Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

5-6-7-8 november 1998: UITSTAP CAP GRIS-NEZ

Deze uitstap is volzet. De deelnemers krijgen afzonderlijk bericht!

-14- november 1998:**PLANTGOEDACTIE.**

- november:** Om 18.00 uur sorteren van de planten
november: Om 9.00 uur : verdelen van de planten tot 12.30 uur.
- Waar? Wanneer ?** Op aangeduide uren in het gemeentedeput aan de
Brandweer
(zaterdag ook in het gemeentedeput te Rijkevorsel)
- Verantwoordelijke :** Marcel Adriaensen (315.90.40)
- Organisatie:** Natuurwerkgroep Markvallei

Dondag 15 november 1998:**WATERWERKEN VAN JNM.**

We gaan vandaag met water spelen. We zullen het water dat U meebrengt onderzoeken en ook waterproefjes doen.

- Waar? Wanneer ?** Om 14.00 uur aan het lokaal.
- Verantwoordelijke :** Ingrid Brosens (315.74.41)
- Organisatie:** JNM-Markvallei

Woensdag 18 november 1998:**VERGADERING V.M.P.A.
HOOGSTRATEN**

Alle natuurgidsen van Hoogstraten worden uitgenodigd op deze vergadering. We zullen er o.a. het programma van 1999 bespreken. Alle ideeën, suggesties, mogelijke uitstappen, ... zijn van harte welkom.

- Waar? Wanneer?** Om 20.00 aan het lokaal
- Verantwoordelijke:** Ria Boeren (315.40.53)
- Organisatie:** VMPPA-Hoogstraten

Donderdag 26 november 1998:**VERGADERING
NATUURRESERVATEN**

- Waar? Wanneer ?** Om 20 uur aan het lokaal Karel Boomstraat.
- Verantwoordelijke :** Dimitri Van Pelt (314.35.14)
- Organisatie:** Natuurreservaten.

Donderdag 3 november 1998:**VERGADERING WIELEWAAL**

Alle leden en sympathisanten zijn welkom.

Waar? Wanneer? Om 20 uur aan het lokaal Karel Boomstraat.
Verantwoordelijke: Marcel Adriaensen (315.90.40)
Organisatie: Wielewaal.

Dinsdag 8 december 1998**KOEPELVERGADERING**

Waar? Wanneer? In het lokaal om 20.00 uur
Verantwoordelijke: Jef Leestmans (314.60.14)
Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei.

Zaterdag 12 december 1998:**DIA-AVOND IERLAND**

Op deze avond wordt de natuur- en cultuurpracht van Ierland getoond a.d.h.v. dia's, gemaakt door onze eigen leden. De toog zal hierbij tevens worden omgevormd tot een kleine gezellige 'Irish pub'. De opbrengst van deze avond is voor het reservatenfonds. Zeer warm aanbevolen !!!

Waar? Wanneer? In het lokaal om 20.00 uur
Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (314.67.25)
Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

Vrijdag 18 december 1998**Dead-Line Bieteutje.****Zaterdag 19 december 1998:****KERST-WINTERFUIF**

Waar? Wanneer? In het lokaal van 18.30 uur tot 21.30 uur.
Verantwoordelijke: Inge Mesuere. (314.60.93)
Organisatie: JNM-Markvallei

Waar? Wanneer? Aan het lokaal in de Karel Boomstraat om 8.00 uur 's morgens.

Verantwoordelijke: Jef Leestmans (314.60.14)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

Donderdag 28 januari 1999:

**VERGADERING
NATUURRESERVATEN**

Waar? Wanneer? In het lokaal om 20.00 uur

Verantwoordelijke: Dimitri Van Pelt (314.35.14)

Organisatie: Natuurreservaten Rijkvorschel-Hoogstraten

Dinsdag 2 februari 1999:

PLANTENWERK GROEP

Waar? Wanneer? In het lokaal om 20.00 uur

Verantwoordelijke: Jack Govaerts (315.71.85)

Organisatie: Plantenwerkgroep Markvallei

Zondag 7 februari 1999:

BEZOEK KBIN

Dagbezoekje aan het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen te Brussel, met het bijhorende natuurhistorisch museum en een kijkje op de tentoonstelling. Dit alles slechts voor 300 BEF.

Waar? Wanneer? Meer info na inschrijving: voor 20 januari bij Ingrid Brosens

Verantwoordelijke: Ingrid Brosens (315.74.41)

Organisatie: J.N.M. Markvallei

Zaterdag 13 februari 1999:

VERENIGINGSVOND

Gezellig samenzijn en dia's van het voorbije jaar, het zuiderse Italië en het koele Schotland en dit bij een hapje en een drankje!

Waar? Wanneer? Jan Spangenburgmuseum om 20.00 uur

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (Tel.314.67.25)

Ingrid Brosens (Tel 315.74.41)

Organisatie: JNM - Natuurreservaten - Wielewaal

Zondag 14 februari 1999: VALENTIJNSWANDELING

Onder leiding van gids Karel Molenbergs brengen we een bezoek aan de Kalmthoutse heide.

Waar? Wanneer ? Om 8 uur aan het lokaal

Om 8.30 uur aan De Vroente in Kalmthout.

Verantwoordelijke : Bart Hoeymans (Tel. 314.48.48)

Organisatie: Natuurreservaten.

19-20-21 februari 1999: JNM-WEEKEND

We trekken nog eens naar De Schrieken in Beerse. Vanuit het Chirolokaal daar gaan we dan beheerswerken doen in het reservaat De Schrieken.

Opgeven bij Ingrid Brosens voor 10 februari, meer informatie volgt dan na de inschrijving.

Verantwoordelijke : Ingrid Brosens. (Tel. 315.74.41)

Organisatie: JNM

Zaterdag 6 maart 1999: NATUURQUIZ IN HERENTALS

We gaan met 2 ploegen deelnemen en proberen de prijzen weg te kapen.

Waar? Wanneer ? Vertrek aan het lokaal om 19.00 uur.

Verantwoordelijke : Wim Verschraegen (Tel.314.67.25)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

Zondag 7 maart 1999: DROPPING

Een kompas en een stafkaart helpen ons bij een tocht in het onbekende.

Waar? Wanneer ? Om 13.30 uur aan het lokaal

Verantwoordelijke : Ingrid Brosens. (Tel. 315.74.41)

Organisatie: JNM

Woensdag 10 maart 1999: KOEPELVERGADERING

Waar? Wanneer? In het lokaal om 20.00 uur

Verantwoordelijke: Jef Leestmans

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei.

Vrijdag 19 maart 1999: Dead-Line Bieteutje.

Zondag 21 maart 1999:

WANDELING ZUNDERT

Samen met de vrienden uit Zundert trekken we er vandaag op uit. Bij het begin van de lente trekken we naar de Pannenhoeft en de Lokkert.

Waar? Wanneer? Aan het Jan Koekenplein in Klein Zundert om 8.00 uur

Brug over autostrade in Meer (weg naar Zundert) om 7.45 uur.

Verantwoordelijke: Jack Govaerts(315.71.85)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

Donderdag 1 april 1999

EZELSKOERS

Wedstrijd die wordt betwist in verschillende reeksen.

Indien mogelijk eigen lastdier meebrengen !

Waar? Wanneer? Halsche Beemden om 19.00 uur.

Verantwoordelijken: Guy Segers. (315.88.06)

Organisatie: Zoogdieren- en Vissenwerkgroep.

Zondag 18 april 1999:

WANDELING RONDE PUT (Postel)

Verantwoordelijke: Jef Leestmans

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei.

Zondag 25 april 1999:

DAG VAN DE AARDE

Voor deze dag voorzien we een wandeling in samenwerking met de BGJG

13-14-15-16 mei 1999:

WEEK-END

MEDEDELING

Op donderdag 14 januari 1999 is er om 20 uur een dia-lezing in Zundert.

De heer H. de Swart is speleoloog en brengt dia's over het ontstaan van grotten en gesteenten, onderaardse rivieren, het onbekende onderaardse dierenleven, fossielen en vondsten uit de prehistorie.

ACTIVITEITENKALENDER

Wij wensen iedereen in het komende jaar veel wandel- en kijkgenot en wij hopen U dikwijls te zien op onze activiteiten.

Zondag 3 januari 1999: NIEUWJAARSWANDELING

We trekken naar de Strijbeekse hei en hebben op algemene aanvraag **sneeuw** besteld.

Waar? Wanneer? Om 9.00 uur aan de kerk van Meerle.

Verantwoordelijke: Geert Brosens (315.74.41)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei.

Zaterdag 16 januari 1999: DIA-AVOND

Ferdinand Vreysen brengt ons zijn reeks:

" Verkenning op en om de heide "

Bij deze gesonoriseerde diareeks in overvloeiprojectie komt de heide in al haar facetten aan bod.

Waar? Wanneer? In het lokaal om 20.00 uur

Verantwoordelijke: Wim Verschraegen (314.67.25)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

Woensdag 20 januari 1999: VERGADERING VOGELWERKGROEP

Waar? Wanneer? In het lokaal om 20.00 uur

Verantwoordelijke: Bart Hoeymans (314.48.48)

Organisatie: Vogelwerkgroep Markvallei

Zondag 24 januari 1999: GANZENTOCHT NAAR ZEELAND

Onze jaarlijkse succesreis naar de Zeeuwse eilanden onder leiding van Frans Broos. Iedereen weet dat hier altijd heel wat te beleven valt.

Prijs: 450 Fr., -18 j.: 250 Fr., Families: - 10%

Inschrijven voor 15 januari bij Jef Leestmans.